

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра економіки
Кафедра журналістики та мовної комунікації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету
_____ Анатолій ДІБРОВА
“_____” _____ 2025 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри економіки
протокол № 17 від 04. 06. 2025р.
Завідувач кафедри
_____ Вікторія БАЙДАЛА

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації
протокол № _____ від _____ 2025р.
Завідувач кафедри
_____ Світлана ХАРЧЕНКО

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП «Економіка підприємства»
_____ Людмила СТЕПАСЮК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ВСТУП ДО ФАХУ ТА МОВНІ КОМУНІКАЦІЇ

Галузь знань Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(С1.01 Економіка)

Освітня програма Економіка підприємства
Факультет економічний

Розробники: старший викладач кафедри економіки Коваленко Л.В.,
доцент кафедри журналістики та мовної комунікації,
канд. філол. наук, доцент Литвинська С.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Курс розглядає теоретичні основи та практичні аспекти підготовки майбутніх фахівців-економістів у вищому навчальному закладі (ВНЗ), передбачає надання комплексу знань щодо ролі вищої освіти у формуванні конкурентоспроможного фахівця, завдань вищої школи з урахуванням сучасних освітніх тенденцій та формування цілісного уявлення про структуру і зміст професійної підготовки. Висвітлює поняття соціальних комунікацій у професійному середовищі, економічної культури та економічної свідомості, позиціонування економіки в системі економічних відносин, економічну систему країни як сукупності сфер та ланок різних секторів професійної діяльності економістів. Значна увага приділяється опануванню норм сучасної української літературної мови, її стилістичній диференціації, а також правилам оформлення ділової документації.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини. (С1.01 Економіка)	
Освітня програма	Економіка підприємства	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є підготовка здобувачів освіти до навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій, особливостей системи вищої економічної освіти та навчального процесу у вищому навчальному закладі; формування у майбутніх спеціалістів за професійним спрямуванням “економіка” знань з концептуальних основ економіки підприємства.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності (ЗК) :

ЗК.5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН16: Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.

ПРН 20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма					заочна форма		
	тижні	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Модуль 1. Генеза і розвиток вищої школи та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця-економіста								
Тема 1. Введення в дисципліну "Вступ до фаху"	1	2	2	20				
Тема 2. Генеза та розвиток вищої освіти в світі та Україні	2	2	2					
Тема 3. Тенденції та моделі університетської освіти	3	2	2					
Тема 4. Структура системи вищої освіти в Україні	4	2	2					
Тема 5. Вища освіта в Україні в контексті Болонського процесу	5	2	2					
Разом за модулем 1		10	10	20				
Модуль 2. Вступ до фаху "Економіка підприємства"								
Тема 6-7. Роль економіста у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	6-7	4	5	20				
Тема 8. Ретроспективи становлення та розвитку економіки (до V ст.)	8	2						
Тема 9. Ретроспективи становлення та розвитку економіки (V - XX століття)	9	2						

Тема 10-11. Позиціонування економіки в системі економічних відносин	10-11	4						
Тема 12-13. Соціальні комунікації та їх вплив на становлення конкурентоспроможного фахівця-економіста	12-13	4						
Тема 14-15. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою	14-15	4						
Разом за модулем 2		20	5	20				
Модуль 3. Мовні комунікації								
Тема 1. Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування. Мовне законодавство	8		2	20				
Тема 2. Стилiстична диференція сучасної української літературної мови. Науковий стиль і його особливості	9		2					
Тема 3. Офіційно-діловий стиль мови і його особливості	10		2					
Тема 4. Документація щодо особового складу	11		2					
Тема 5. Довідково-інформаційні та обліково-фінансові документи	12-13		4					
Тема 6. Культура ділового спілкування	14-15		3					
Разом за модулем 3			15	20				
Усього годин		30	30	60				

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Введення в дисципліну "Вступ до фаху"	2
2	Гене́за та розвиток вищої освіти в світі та Україні	2
3	Тенденції та моделі університетської освіти	2
4	Структура системи вищої освіти в Україні	2
5	Вища освіта в Україні в контексті Болонського процесу	2
6-7	Роль економіста у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	4
8	Ретроспективи становлення та розвитку економіки (до V ст.)	2
9	Ретроспективи становлення та розвитку економіки (V - XX століття)	2
10-11	Позиціонування економіки в системі економічних відносин	4
12-13	Соціальні комунікації та їх вплив на становлення конкурентоспроможного фахівця-економіста	4
14-15	Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою	4

Разом		30
-------	--	----

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування уявлення про свій тип особистості та визначити як він впливає на особисті цілі та зростання при формуванні навичок фаху економіста	2
2	Система вищої освіти в світі та Україні	2
3	Університетська освіта	2
4	Що таке покликання і як його знайти?	2
5	Освіта в Україні в умовах інтеграції в європейський освітній простір (вища освіта України в контексті Болонського процесу)	2
6	Моя майбутня професія - економіст	2
7	Визначення рівня комунікативності	1
8	Позиціонування економіки в системі економічних відносин	2
9	Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування. Мовне законодавство	2
10	Стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Науковий стиль і його особливості	2
11	Офіційно-діловий стиль мови і його особливості.	2
12	Документація щодо особового складу	2
13	Довідково-інформаційні та обліково-фінансові документи	4
14	Культура ділового спілкування	3
Разом		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1. Системи вищої освіти в світі	20
2	Самостійна робота 2. Теоретичні аспекти підготовки економістів	20
3	Самостійна робота 3. Оформлення в науковому тексті цитувань. Складання й оформлення особистих документів, довідково-інформаційних та обліково-фінансових	20
Разом		60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити):*

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму

— метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Генеза і розвиток вищої школи та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця-економіста		
		-
Практична робота 1. Формування уявлення про свій тип особистості та визначити як він впливає на особисті цілі та зростання при формуванні навичок фаху економіста	ПРН 15. У тому числі: здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами. Засвоїти поняття «вища освіта», «зміст вищої освіти», завдання дисципліни; ознайомитися з основним тенденціями виникнення і розвитку вищої освіти в Україні. Засвоїти основні моделі університетської освіти, навчитися визначати їх характеристики. Здатність розуміти покликання та виявляти основні моменти, що впливають на розвиток здібностей та правильний вибір фаху. Засвоїти принципи, цілі, завдання модернізації вищої освіти в Україні. Здатність розуміти ЗУ «Про вищу освіту».	10
Практична робота 2. Система вищої освіти в світі та Україні		10
Практична робота 3. Університетська освіта		10
Практична робота 4. Що таке покликання і як його знайти?		10
Практична робота 5. Освіта в Україні в умовах інтеграції в європейський освітній простір (вища освіта України в контексті Болонського процесу)		10
Самостійна робота 1.		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Вступ до фаху "Економіка підприємства"		
Практична робота 1. Моя майбутня професія - економіст	ПРН 20. У тому числі: сформувати уявлення про майбутній фах, основні особливості, позитивні і негативні сторони майбутньої професії, визначити особисті цілі в розвитку в сфері освіти і кар'єри. Здатність розуміти наскільки людина добре спілкується та взаємодіє з іншими людьми, вміння висловлювати свої думки, розуміти інших та налагоджувати контакт. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	20
Практична робота 2. Визначення рівня комунікативності		15
Практична робота 3-4. Позicionування економіки в системі економічних відносин		15
Самостійна робота 2.		20
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Мовні комунікації		
Практична робота 1. Сучасна українська літературна мова – основа мови професійного спілкування. Мовне законодавство	ПРН 16, 20: Уміння володіти та застосовувати знання державної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності. Знання законодавчо-нормативної бази, що	5
Практична робота 2 Стилїстична диференція сучасної української		5

літературної мови. Науковий стиль і його особливості	забезпечує статус української мови як державної, розуміння значення української мови у професійній діяльності фахівця. Уміння оформлювати результати наукової діяльності (тези, анотація), цитування. Уміння складати автобіографію, заяви, довідку, акт, доручення, розписка, доповідну й пояснювальну записки, оформлювати таблиці. Знання культури ділового спілкування й мовного етикету.	
Практична робота 3. Офіційно-діловий стиль мови і його особливості		10
Практична робота 4. Документація щодо особового складу		10
Практична робота 5. Довідково-інформаційні та обліково-фінансові документи		10
Практична робота 6. Культура ділового спілкування		10
Самостійна робота 3.		20
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3) / 3 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn : <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4780>)
- Коваленко Л.В. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до фаху та мовні комунікації» для студентів ОС «Бакалавр» галузі знань 05: Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка. Київ. *Наукова столиця*, 2024. 38 с.
- Коваленко Л.В. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни "Вступ до фаху та мовні комунікації" для студентів економічного факультету. Київ: *Наукова столиця*, 2024. 30 с.

4. Коваленко Л.В. Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни "Вступ до фаху та мовні комунікації " для студентів ОС «Бакалавр». Спеціальність «Економіка». Київ: *Наукова столиця*, 2024. 56 с.

5. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України <https://speakukraine.net/#project>;

6. Курс «Українська за 27 уроків» <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukrainska-za-27-urokiv/>;

7. Литвинська С.В. Діловий протокол та етика спілкування : навч.-метод. посіб. Київ: Талком, 2024. 160 с.

8. Литвинська С.В., Сібрук А.В., Онуфрійчук Г.І., Стечик Х.М. Ділова українська мова: навчальний посібник. Київ: НАУ, 2021. 124 с.

9. Ділова українська мова: метод. рекомендації до самостійної роботи / автори: Т.М. Дячук, Н.О. Сенчило-Татліліоглу, С.В. Литвинська, Л.А. Добровольська. К.: НАУ, 2021. 48 с.

10.Рекомендовані джерела інформації

1.Коваленко Л.В., Шевченко К.А. Трудова міграція в Україні. Сучасна соціально-економічна система: парадигма, завдання і тенденції у 2-х частинах. Ч.2. С. 91-36. наук. Праць, наук.ред. В.С. Лукач Ніжин, 2018. 196-198с.

2. Коваленко Л.В. Шляхи покращення якості трудового життя колективу. Економічний вісник університету. лютий 2020.

3. Михайлов С.І., Степасюк Л.М., Городенко С.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : «ЦП «КОМПРИНТ», 2018. 417 с.

4. Оплата праці в сільськогосподарському виробництві. Аврамчук О.А., Балан О.Д., Вітвіцький В.В., Лузан Ю.Я., Павленко В.В. Київ: Центр «Агропромпраця», 2020. 464 с.

5. Пілявський В. І. Організація праці на робочому місці як засіб ефективного використання потенціалу підприємства. *Агросвіт*. 2021. № 20.

6. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України. Чинний від 25 квітня 2019 року, № 2704-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

8. ДСТУ 8302-2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

9. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». Чинний від 01.09.2021. URL: <https://zakon.help/article/nacionalnii-standart-dstu-41632020-derzhavna?menu=82>.

10. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування: навч. посіб. Київ : КНТ, ЦУЛ, 2023. 296 с.

11. Культура наукової мови та комунікації: практикум / С. В. Литвинська, О.Ю. Приходько, А.В. Сібрук, Х.М. Стечик. Київ: НАУ, 2024. 48 с.

12. Литвинська С. В., Приходько О. Ю., Сібрук А. В. Наукові комунікації у фаховій діяльності : навч. посіб. Київ : Талком, 2024. 134 с.

13. Ділова українська мова: практикум / уклад.: С.В. Литвинська, Т.М. Дячук, Х.М. Стечик, Г.І. Онуфрійчук, Л.А. Добровольська. Київ: НАУ, 2022. 83 с.
14. Дячук Т. М., Литвинська С. В., Добровольська Л. А. Роль мови під час війни. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Випуск 27. Том 2. <http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/index.php/27-2023>
15. Литвинська С.В., Приходько О.Ю. Формування професійно-мовленнєвої компетентності як обов'язкової складової професійної компетентності майбутнього фахівця. *Інформація та соціум*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С.138-140.
16. Український правопис. К : Наукова думка, 2019. 393 с.
- 18 Степасюк Л.М., Суліма Н.М., Гуцул Т.А. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2024. 480 с.
19. L. Stepasyuk, N. Sulima. Economics of enterprise. Textbook. К. : «СР «Komprint»», 2021. 349 p.
20. N. Sulima, L. Stepasyuk Economics of enterprise. Tutorial. N. Sulima., L. Stepasyuk. К. : «СР «Komprint»», 2022. 413 p.
21. Суліма Н.М., Степасюк Л.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: підручник, друге перевидання. Київ : «ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 497 с.
- 22.Степасюк Л.М., Суліма Н.М., Величко О.В. Практикум з економіки і фінансів підприємства. Київ : «ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 385 с.
- 23.Степасюк Л.М., Суліма Н.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: навч. посіб. Київ : «ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 466 с.
- 24.Тематичний довідник з економіки підприємства. Степасюк Л.М., Суліма Н.М., Київ : НУБіП України, 2018. 159 с.
- 25.Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
- 26.Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 27.Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.msp.gov.ua>.
- 28.Міністерство економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
- 29.Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <http://www.agro.me.gov.ua>.
- 30.Національної служби посередництва і примирення. URL: www.nspp.gov.ua
- 31.Федерація роботодавців України. URL: <https://fru.ua>.
- 32.Федерація роботодавців АПК та продовольства України. URL: <http://fr-agro.org.ua>.
- 33.Український НДІ «Укراгропромпродуктивність». URL: <http://uapp.kiev.ua>.